

รางวัลที่ระลึกนายแพทย์ลี จอง-วุก ด้านการสาธารณสุข ความภูมิใจ ของคนไทยต่อศาสตราจารย์เกียรติคุณนายแพทย์ประกิจ วาทีสารกกิจ ประธานมูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่

การประชุมสมัชชาอนามัยโลกครั้งที่ 75 ประจำปี พ.ศ. 2565 มีพิธีมอบรางวัลที่ระลึกนายแพทย์ลี จอง-วุก ด้านการสาธารณสุข หรือ Dr. Lee Jong-Wook Memorial for Public Health ให้กับศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์ ประกิจ วาทีสารกกิจ ในฐานะที่เป็นแพทย์ที่อุทิศตนทำงานภาคประชาสังคมในการลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพอย่างยาวนาน โดยเฉพาะการเป็นผู้นำในการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ เป็นผู้ที่มียุทธศาสตร์เชิงประจักษ์เป็นที่ยอมรับทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ

ในพิธีมอบโล่ประกาศเกียรติคุณ ซึ่งจัดขึ้นเมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม พ.ศ. 2565 ระหว่างการประชุมสมัชชาอนามัยโลก นายแพทย์ทีโดรส อัดฮานอม กีบรีเยซุส ผู้อำนวยการใหญ่องค์การอนามัยโลกได้กล่าวชื่นชม ศ. นพ.ประกิจ วาทีสารกกิจ ว่าเป็นผู้ทุ่มเททั้งชีวิตในการลดความชุกของโรคมะเร็งปอดและโรคอื่นๆ อันเป็นผลจากการบริโภคยาสูบ โดยผ่านการผลักดัน การขึ้นภาษียาสูบ การควบคุมการโฆษณา และการเพิ่มคุณภาพการดูแลสุขภาพผู้ป่วย คำกล่าวนี้ แสดงถึงความยอมรับต่อผลงาน ในระดับโลก นับเป็นเกียรติอย่างสูงแก่ ศ. นพ.ประกิจ และวงการสาธารณสุขไทย

รางวัลที่ระลึกนายแพทย์ลี จอง-วุก ด้านการสาธารณสุข ตั้งขึ้นโดยรัฐบาลประเทศเกาหลีใต้ ร่วมกับองค์การอนามัยโลก เมื่อปี พ.ศ. 2551 เพื่อเป็นการรำลึกถึงคุณงามความดีของนายแพทย์ลี จอง-วุก ที่มีต่อสุขภาพของโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผลงานของท่านในช่วงที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการใหญ่ขององค์การอนามัยโลก (พ.ศ. 2547-2549) รวมทั้งเป็นการสนับสนุน การขยายขอบเขตการทำงานด้านสาธารณสุขให้สามารถดำเนินงานได้เพิ่มมากขึ้น แต่ละปี มูลนิธิเพื่อการดูแลสุขภาพ ระหว่างประเทศแห่งประเทศเกาหลีใต้ หรือ Korea Foundation for International Healthcare (KOFIH) จะร่วมกับ องค์การอนามัยโลก ทำการคัดเลือกผู้เหมาะสมเพื่อมอบรางวัล โดยมุ่งหวังให้เป็นเครื่องมือในการกระตุ้นและเสริมสร้าง แรงบันดาลใจให้มีผู้นำรุ่นใหม่ที่จะเป็น “นายแพทย์ลี จอง-วุก” คนต่อไป

จากการที่เคยทำงานในองค์การอนามัยโลกและเคยเข้าประชุมที่สำนักงานใหญ่ที่เจนีวา ได้เคยพบเห็น นายแพทย์ลี จอง-วุก ขณะกล่าวบรรยายในการเปิดประชุม สังเกตได้ว่า เป็นบุคคลที่มีความคิดก้าวไกล แสดงถึง สภาวะการเป็นผู้นำทางสาธารณสุขอย่างเด่นชัด การมีประสบการณ์ทำงานในองค์การอนามัยโลกถึง 23 ปี ก่อนที่จะได้รับเลือกเป็นผู้อำนวยการใหญ่ จึงทำให้นายแพทย์ลีมีความเข้าใจในงานสาธารณสุขหลากหลายด้าน และสามารถพัฒนางานในองค์การอนามัยโลกให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นอย่างชัดเจน นายแพทย์ลีมีบทบาทสำคัญ ในการผลักดันในองค์การอนามัยโลกกลับมาเป็นองค์กรชั้นนำในงานด้านการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์หลังจากที่ ถูกลดบทบาทลงเมื่อมีการตั้งโครงการเอดส์แห่งสหประชาชาติ หรือ UNAIDS โดยนายแพทย์ลีเป็นผู้ติดตามโครงการ 3 by 5 หรือโครงการจัดหายาด้านไวรัสให้แก่ผู้ป่วยโรคเอดส์ 3 ล้านคนภายในปี ค.ศ. 2005 (3 millions by 2005) และได้ทุ่มเทสรรพกำลังในการแสวงหางบประมาณและเตรียมความพร้อมของประเทศต่างๆ ในการจัดหายาด้านไวรัส แก่ผู้ป่วย แหล่งงบประมาณใหญ่ได้มาจากกองทุนโลกต้านเอดส์ วัณโรค และมาลาเรียนั่นเอง ทั้งนี้ นายแพทย์ลี ได้ขอให้นายแพทย์คิม จิม-ยอง ชาวอเมริกันเชื้อสายเกาหลีได้จากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดมาเป็นมือขวาในการขับเคลื่อนงาน 3 by 5 ให้มีความก้าวหน้าในประเทศต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่ยากจน แม้ว่าจะงานโครงการ 3 by 5 จะไม่สำเร็จตามเป้า มีผู้ป่วยโรคเอดส์เพียง 2 ล้านคนที่ได้เข้าถึงยาต้านไวรัส แต่ก็กล่าวได้ว่า โครงการนี้เป็นจุดเริ่มต้น ที่สำคัญที่ปูพื้นงานด้านการรักษาโรคเอดส์มาจนถึงปัจจุบัน

การคร่ำเคร่งทำงานเป็นผลให้นายแพทย์ลี จอง-วुक ล้มเจ็บด้วยอาการเลือดออกในสมองเฉียบพลันและถึงแก่กรรม ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ ทั้งนี้ ประเทศเกาหลีใต้ถือว่า นายแพทย์ลี จอง-วुक เป็นบุคคลแรกของประเทศที่ได้เป็นผู้นำองค์กรในระดับโลก จึงได้ตั้งรางวัลที่ระลึกนายแพทย์ลี จอง-วुक ด้านการสาธารณสุขขึ้นมา และหากนายแพทย์ลี ยังมีชีวิตอยู่ ก็คงจะเป็นผู้ได้รับรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิดลสาขาการแพทย์จากผลงานโครงการ 3 by 5 เลยกลายเป็นว่า นายแพทย์คิม จิม-ยอง มือขวาของท่านเป็นผู้ได้รับรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิดลในปี พ.ศ. 2556 จากผลงานที่คิดค้นโดยนายแพทย์ลี จอง-วुक นั่นเอง

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์ประกิต วาทีสาธกกิจ เป็นบุคคลตัวอย่างที่สังคมควรเอาอย่าง จากการที่เป็นอายุรแพทย์โรคปอด เคยเป็นอาจารย์แพทย์ เป็นหัวหน้าภาควิชาอายุรศาสตร์ และเคยเป็นคณบดี คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล หลังเกษียณอายุราชการ สามารถทำงานเป็นแพทย์ผู้เชี่ยวชาญในโรงพยาบาลเอกชนขนาดใหญ่ สร้างรายได้สูง แต่ท่านกลับเลือกอุทิศตนทำงานรณรงค์เพื่อลดนักสูบบุหรี่ ลดความเจ็บป่วยของประชาชนจากพิษภัยบุหรี่ ทุ่มเททั้งแรงกายและปัญญาในการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมปลอดบุหรี่ ซึ่งนับว่าได้ช่วยสร้างเสริมสุขภาพและลดการเจ็บป่วยให้กับคนนับล้าน นอกจากงานในมูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ ซึ่งมีผลงานเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางแล้ว ศ. นพ.ประกิตฯ ยังมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานอื่นๆ อีกมากมาย ทั้งงานป้องกันและควบคุมโรคไม่ติดต่อ การเป็นกรรมการและที่ปรึกษาของกลไกในระดับชาติ การพัฒนานักสาธารณสุขให้เป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านการชี้แนะนโยบาย (policy advocacy) และอื่นๆ อีกมากมาย ศ. นพ.ประกิตฯ เป็นบุคคลหนึ่งที่มีส่วนร่วมในการก่อตั้งสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ หรือ สสส.

การรับรางวัลที่ระลึกนายแพทย์ลี จอง-วुक ด้านการสาธารณสุข ของศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์ประกิต วาทีสาธกกิจ เป็นการสร้างแรงบันดาลใจให้กับงานสร้างเสริมสุขภาพของประเทศ ลองคิดดูว่า หากมีคนแบบ ศ. นพ. ประกิตฯ แฝงตัวอยู่ในหน่วยงานที่รับผิดชอบงานสร้างเสริมสุขภาพด้านต่างๆ ทั้งในระดับชาติ ในทุกระบวนที่เกี่ยข้อง ในระดับจังหวัด ในระดับพื้นที่ งานสร้างเสริมสุขภาพของประเทศจะต้องก้าวหน้าแบบก้าวกระโดดอย่างแน่นอน ขอให้ทุกภาคส่วนช่วยกันส่งเสริมและสนับสนุนเพื่อให้มีการสร้างผู้นำการขับเคลื่อนงานแบบนายแพทย์ลี จอง-วुक และแบบ ศ. นพ.ประกิตฯ ให้ครอบคลุมพื้นที่ เพื่อให้คนไทยมีสุขภาพดีโดยทั่วกัน

นพ.วิวัฒน์ โรจนพิทยากร
บรรณาธิการ